

ГЛАС VOICE

КАНАДСКИХ СРБА OF CANADIAN SERBS

Орган Српске народне одбране у Канади

Publication of the Serbian National Shield Society of Canada

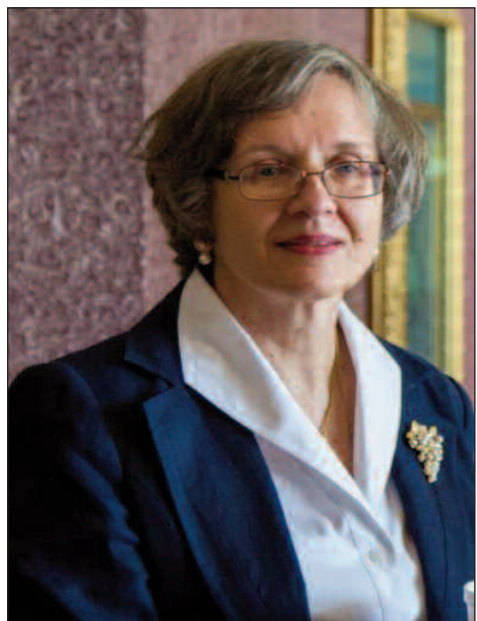
Година 79. број 2845 - Registration No. 08248 - Торонто, Онтарио - Четвртак, 25. септембар 2014.

Обележено страдање Срба интернираца у радним логорима у Канади

СТО СПОМЕН-ПЛОЧА У 59 ГРАДОВА

Истовременим откривањем стотину спомен-плоча у 59 канадских градова 22. августа обележена је стогодишња неславне епизоде канадске историје. Реч је о страдању Срба интернираца у радним логорима у Канади, међу којима је било и Срба.

Наиме, када је објављен Први светски рат, Канада је била на савезничкој страни, па је 22. августа 1914. увела закон под називом Ратне мере, уперен против имиграната са територије Аустроугарске, који су идентификовани као "непријатељски странци". Овај закон је омогућио прву канадску државну акцију за интернирање, која је трајала од 1914. до 1920. године.

Координатор комеморација:
Поштреседница СНО
Дража Драгашевић

За то време поменути "непријатељски странци", њих око 9.000, одведени су у 24 логора, углавном у северној Канади. У два радна кампа били су затворени жене и деца. Већина интернираца били су Украјинци (око 5.000), а колико се досад зна, у логорима је било 300 Срба. Међу интернирцима били су и Мађари, Немци, Румуни, Чеси, Словаци и Хрвати. Највећи број Срба који су у Канаду стигли из Босне и Херцеговине, Лике, Далмације, Лике, Славоније и са Кордуна био је затворен иза бодљикавих жица у Капускасингу, логору на северу Онтарија.

Драга Драгашевић, потпредседник Српске народне одбране и, у име српске заједнице, бивши члан Канадског комитета за признање интернирања у току Првог светског рата, координирала је комеморације.

Откривање спомен-плоче у Виндзору: Бора Драгашевић, Блажо Брковић и Милорад Гаћеша, председници Српске народне одбране у Канади

Историја: Драга Драгашевић и Ана Панићелић са оснивачком зајавом Српске народне одбране Канаде из 1916. године

Растурене породице

- Последице интернирања биле су ужасне - породице су растурене и скрајнуте у друштву, имовина им је одузета, а интерници су искоришћавани од изнемоглости. Иронија свега била је у томе што је Канада заправо позвала имигранте из Аустроугарске да помогну у развоју земље. У писму из 1916. године тадашњи амерички конзул је потврдио да су интернирци дошли у Доминион као мирни емигранти који поштују закон. Годину дана по завршетку Првог светског рата, 1919, Божидар Марковић у име СНО помогао је ослобађање Срба заточених у Капускасингу, а могуће је да су неки од њих и сахрањени на тамошњем гробљу - између осталог рекао је Драга Драгашевић у свом излагању.

- Канадски фонд за признање о интернирању у току Првог светског рата и Украјинско-канадски савез за цивилна права су организовали Пројект СТО. Спомен-плоче званично су откривене у 11 сати уз скроман церемонијал и предавања - каже Драга Драгашевић.

Спомен-плоче откривене су и у Музеју српског наслеђа у Виндзору и на имању цркве Светог Ђорђа у Нијагари. Пристуне у Виндзору поздравили су председник Комитета Музеја српског наслеђа Ана Дубе, Петар Добрић, председник ЦШО Грачаница, као и градоначелник

Виндзора Еди Францис. Они су нагласили да никако не сме да се заборави страдање интернираца, као и да је реч о историјској лекцији о толер-

Отето од заборава

Божидар Марковић, председника Српске народне одбране, основане 1916. године, ангажовао је тадашњи конзул Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца Антун Сеферовић да оде у Капускасинг и помогне ослобађању Срба интернираца, што је он и учинио и после провера идентитета и разговора, потписао гаранцију за 164 лица која су на основу тога пуштена на слободу.

Његова кћерка Олга Марковић писала је о томе у књизи "Срби у Канади", објављеној 1965. године. То је учинила на основу текста свог оца о овом догађају, објављеном у "Гласу Канаде" 1938. године. На овај начин су отете од заборава битне чињенице о поменутом радном логору. Она је и поводом откривања спомен плоча послала писма у Нијагару и Виндзор у којем је укратко описала улогу свог оца у ослобађању српских интернираца.

анцији, односно о потреби да се увек и свуда поштују грађанских и људских права и слобода.

Спомен-плочу су открили доживотни почасни председници Српске народне одбране Бора Драгашевић и Милорад Гаћеша и представник СНО у Виндзору Блажо Брковић. Драга Драгашевић је говорила о том тужном догађају у историјском контексту. Прочитан је и експозе др Марина Мандреша који се бави истраживањем страдања интернираца Срба и Румуна у канадским радним логорима. Отворена је изложба фотографија и докумената о том раздобљу. Драга Драгашевић није крила задовољство због тога што је овај догађај био лепо посећен и што је све протекло у атмосфери поштовања према страдалницима.

- Канада је примењивала дупле стандарде према Србима емигрантима током Првог светског рата. Они који су дошли из Србије и Црне Горе

сматрани су савезницима и нису хапшени. Они који су стизали са пасошем Аустроугарске су хапшени и одвођени у радне логоре где су у изузетно лошим условима, гладни, по хладноћи тешко радили - каже Драга Драгашевић.

На Нијагари, спомен-плоча коју су открили Аца Пантелић, председник СНО и Ђорђе Јерић, потомак интернирца Николе Јерића, постављена је поред улаза у цркву Светог Ђорђа. Тим поводом говорили су Аца Пантелић, Денис Матејук, председница црквено-школске општине Свети Ђорђе и Свети архангел Михаило, Ђорђе Јерић, чији је деда стриц Никола Јерић, био једини интернирани Србин са подручја Нијагаре, градоначелник Нијагаре Џим Диодати и покрајински члан парламента Вејн Гејтс.

*Полажање спомен плоче у Нијагари:
Денис Мировић Матејук, председница црквено-школске општине Свети Ђорђе и Свети архангел Михаило, Вејн Гејтс, покрајински члан парламента, Аца Пантелић, председник СНО, Ђорђе Јерић и Џим Диодати, градоначелник Нијагаре*

Свештеник Дејан Обрадовић одржао је помен, а Јова Мрмак прочитао је експозе Драге Драгашевић и Марина Мандреша о неоправданој акцији интернирања. Иначе, Марин Мандреш се у Србији бави истраживањем архива како би добио што прецизнију представу о Србима који су као интернирани као емигранти у Канади. Чланице Кола српских сестара су се побринуле за богато послужење на свечаности у Нијагари. Такође је приређена изложба докумената и фотографија. Ови догађаји су на најфинији начин разбили ћутање о овом поглављу канадске историје.

Организаторима откривања спомен-плоча у Виндзору и Нијагари амбасадор Републике Србије Михаило Папазоглу послао је писмо подршке у

*Са изложбе у Виндзору:
Појресно сведочанство*

Одштета Украјинцима

Треба истаћи да су Украјинци још пре 25 година започели истраживање о неправедним и нерационалним мерама канадске владе према емигрантима из Аустроугарске.

Занимљиво је да је Влада Канаде 2008. године признала неправду учињену интернирцима и доделила 10 милиона долара за проучавање политике коју је Канада водила током Првог светског рата према својим емигрантима. Новац је поверен украјинској организацији "Тарас Шевченко" која је онда основала "Канадски комитет за признање интернирања у току Првог светског рата" у којем се, осим четири стална припадника украјинске заједнице, мењају и представници других етничких група чији су сународници били интернирани. Веома је тешко сакупити податке о страдању интернираца, јер су сви они стигли у Канаду са путним исправама Аустроугарске.

коме се наглашава да су ове комеморације доказ да никада није касно да се научи и на друге пренесе лекција из историје.

- Драго ми је да несрећа наших Срба, тадашњих емиграната ипак неће бити заборављена. Посебно ме радује што Марин Мандреш који се у Србији бави истраживањем архива како би добио што прецизнију представу о Србима који су као интернирани као емигранти у Канади, стално проналази нове податке о тим људима - каже Драга Драгашевић и додаје:

- Кад је избио Први светски рат, Срби нису могли да се врате у стари крај. Неки су се уписали у канадску војску и тако били на савезничкој страни, што је, заправо, био једини начин да помогну отаџбини. Претпоставља се да се већина оних који су били затворени, огорчени неправдом која им се десила и начетог здравља, вратили у домовину

Ово јединствена акција својеврсни је почетак ширег покрета чија је сврха да се омладина темељно упозна с истином о догађајима у Великом рату, а једна од жеља организатора је да се ова тема уведе и у уџбенике историје са јединим јединим циљем - да се то никад више не понови..

С. Судар

Уводник

Сузана Судар, главни уредник

Да могу да се једу и пију обећања политичара, грађани Србије били би најбогатији на планети. А што су невоље жешће, обећања су све заноснија. Србију већ деценијама погађа поплава беде, а не заобилазе је ни водене стихије.

Ни септембар није био милостивији од маја. Овог пута катастрофа је погодила источну Србију. Незапамћене бујице оставиле су без крова над главом око 500 породица, покренуле на дестине клизишта, уништиле неколико стотина километара локалних и магистралних путева, порушиле десетак мостова, потопиле стотине хектара ораница...

Очи и молбе грађана овог дела отаџбине упрте су у Бога и државу. Нажалост, разлога за оптимизам нема кад је реч о помоћи државе, јер они који су у мају изгубили све, још је чекају. Закон о отклањању последица поплава односи се само на непогоде које су се десиле у мају! Надамо се да ће Господ, као и увек, бити милосрднији од земаљских институција.

Премијер Србије Александар Вучић представио је мере штедне чији је циљ оздрављење економије. За бриселски портал "EU today" изјавио је да су болни резони који се односе на смањење плата неопходни да би Србија у догледно време стабилизовала финансије и подстакла привредни раст.

Председник српске владе је сликовито објаснио:

"Треба имати не уму да се нисмо укрцали на Титаник у Саутемпону, па да можемо да мењам курс. Укрцали смо се након што је брод већ ударио у ледени брег, а путници почели да скачу у море" ...

Истовремено, искусни политички аналитичари оцењују да се на пољу економије наставља ход по жици, да се често чује повик "о-рук", али камен нико није ни покушао да подигне...

Да Свевишњи воли Србе и обрадује их увек када им је најтеже, и овог лета доказали су успеси спортиста диљем света. Најсјајнија одличја у кошарци, атлетици, пливању, стрељаштву, рвању, веслању, ватерполу и те како су ублажила муке Срба, који често воле да у шали прокоментаришу:

"Кад би нам политичари били успешни десети део као спортисти, где би нам крај био..."

ГЛАС VOICE
КАНАДСКИХ СРБА OF CANADIAN SERBS
Орган Српске народне одбране у Канади Publication of the Serbian National Shield Society of Canada

*Published the last Thursday of every month
The official paper of the
SERBIAN NATIONAL SHIELD SOCIETY OF CANADA*

Главни уредник: Сузана Судар

Технички уредник: Драган Симојковић

Уређивачки одбор:

Велимир Балта,
Блажо Брковић, Милорад Гаћеша,
Бора Драгашевић

Нове адресе СНО и "Гласа канадских Срба"

Александар Пантелић, председник СНО
125 Tanbark Rd. P.O. Box 235, St. Davids, ON., L0S 1P0
Tel. 905-262-1799
E-mail: acapanreltic57@hotmail.com
Сву пошту за Српску народну одбрану (СНО) слати на горњу адресу

Сузана Судар, главни уредник
E-mail: sukisudar@yahoo.com

Драган Борић, благајник СНО
6063 Swayze Dr., Niagara Falls, ON., L2J 3K2
Tel. 905-374-0331

Финансијске трансакције/чекове слати на горњу адресу

Молимо вас да се претплатите или обновите преплату на "Глас канадских Срба" - најстарији српски лист у Канади, који се редовно штампа већ 79 година, и један је од најстаријих српских листова у свету

Преплата на годину дана:	Subscription per year:
Канада CAN \$25.00	Canada CAN \$25.00
САД US \$30.00	USA US \$30.00
Остале земље: US \$35.00	Other countries: US \$35.00
Поједини број \$2.50	Per Copy: \$2.50

**Рукописи се не враћају.
Потписани текст не мора бити и став редакције!**